

ANMELDELSE

HÅNDBOGEN "TV i 70'ERNE"

Af Michael Bruun Andersen

I slutningen af 1981 udkom den første opslagsbog der beskæftiger sig med indholdet i dansk TV. Den er skrevet af Kaare Schmidt i samarbejde med Lennard Højbjerg og Lars Ølgaard, og på Politikens Forlag er det Stig Andersen og Thorkild Vesth der har lagt knofedt til.

I en tid hvor der ikke synes at være politisk vilje til at betale hvad det koster at totalarkivere hvad der sendes på dansk TV, og hvor den arkivering der faktisk foretages er ret så tilfældig, er det vigtigt i det mindste at have et opslagsværk, hvor det kan konstateres hvad der er sendt. En totalarkivering sammenkoblet med en nøjagtig registrering er målet.

Håndbogen der her foreligger, kan betragtes som et vigtigt første skridt på registreringsvejen. Den indeholder omkring 3000 opslag i to bind på i alt 448 sider, og dækker tiåret 1970-79 begge incl. Hvad er med og hvad er udeladt? Det drejer sig primært om det stof der i bred betydning kaldes underholdning, altså spillefilm (tone- og stum-), TV-film, serier, følgetoner, tribuneunderholdning, teatertransmissioner, "fiktive kortfilm på ikke under 15 minutter", "klassiske dokumentarfilm og et udvalg af bemærkelsesværdige TV-dokumentarfilm". "Børneudsendelser, enkeltstående varietéshows og rene musikudsendelser er kun undtagelsesvis medtaget. Af musikdramatik er operetter medtaget, men ikke opera og ballet" (s. 11). Dermed er stort set hele fakta- eller aktualitetsstoffet udeladt. Som det kan ses er udvælgelseskriterierne ikke systematiske, men baseret på skøn, og det er ikke særligt præcist begrundet. Man aner dog store praktiske problemer bag skønnene. Dette er ikke overraskende, men det gør det fra en brugersynsvinkel ikke mindre beklagelig.

Hvad indeholder opslagene? Alle opslag går på udsendelsestitler, dog således at udsendelser der indgår i en serie findes under serietitlen, og ikke under episodetitlen. De data der står anført

er af samme type som man finder dem i Bjørn Rasmussens Hvem Hvad Hvor om filmen - med visse tilføjelser. Vigtigt er det at det er noteret på hvilket tidspunkt af dagen udsendelsen er blevet sendt (og naturligvis dato), men desværre ikke med klokkeslet. Man kan se om udsendelsen har været vist om formiddagen, eftermiddagen, i spisetiden (d.v.s. 18-19), eller aften. Jeg havde hellere set aftenen stykket op i tre dele, f. eks. fra seks til halvtotte, herfra til halvti og efter halvti. Det ville have givet flere oplysninger om programlægningen, og om hvilke grupper blandt seerne der har haft mulighed for at se udsendelsen.

Efter de enkelte opslags data, findes en kortere eller længere kommentar som er præget af skribentens synspunkter. Jeg synes de er meget svingende i kvalitet. Et par eksempler fra den dårlige ende: Om den tyske krimi "Den gamle" siges det f.eks. at kriminalkommissæren er repræsentant for den ældre generation der har oplevet krigen, og assistenten er repræsentant for den yngre (s. 285). Det er ikke forkert, men det ville have været ulige mere oplysende at få at vide at en stor del af episoderne simpelthen handler om generationsproblemer i de bedre lag, om ungdomsoprørere i mere eller mindre forskudt form, og at serien er karakteriseret ved en sammenkobling af faderautoritet og stat. På samme måde er karakteristikken af den amerikanske serie "Hawkins" slap: Der er intet om at den ideologi der formidles er den patriarkalske familie. Om den meget diskuterede engelske serie "Days of Hope" (s.363): Intet om det politiske synspunkt som prægede skildringen af den engelske arbejderklasse (nemlig trotskismen). Kommentarerne er ikke båret af noget analytisk perspektiv - naturligvis vanskeligt hvis man ikke har set de udsendelser man karakteriserer - og vægtningen af dem er efter min mening ofte helt i skoven: Sammenlign f. eks. "Bag magtens døre" med "Når der kommer en båd".

Er oplysningerne nøjagtige? Jeg har lavet stikprøver, og har ikke fundet fejl. Jeg tror man kan sige, at der på dette punkt - på trods af forhindringerne - ligger et stykke meget solidt dokumentationsarbejde bag.

De indvendinger som indtil nu har været fremført, vedrører detaljer, og ikke værkets brugbarhed i almindelighed. En håndbogs anvendelighed bestemmes ikke mindst af de indgange der er til oplysningerne i den. Til "TV i 70-erne" er der kun én indgang, nemlig en udsendelse titel. Der er ikke noget personregister, og selv om der i værket gøres meget ud af at præcisere de genrebegreber der anvendes i karakteristikken - og der findes f. eks. en definition af en quizserie - så er der intet index hvor man kan finde quiz, og på denne måde komme let frem til alle de quiz'er der har været sendt i 70-erne. Man skal læse alle opslagene igennem, og tælle, for at kunne anstille sådanne meget interessante kvantitative betragtninger over TV-udbuddet.

Værket er dediceret til Bjørn Rasmussen, og det foranlediger en kommentar til den registreringstradition som man derved eksplicit låner sig opad. Filmens Hvem Hvad Hvor registrerer film (og der er i øvrigt personindgang i disse bøger), som er enkeltstående værker. Dette er ikke i samme udstrækning tilfældet med TV-udsendelser: TV er en programindustri, og dette centrale aspekt ved mediet går fløjten, hvis man i værket ikke kan få fat på den sammenhæng (dagens program), som den enkelte udsendelse indgår i. Det kræver præcise visningstidspunkter (jeg erkender at det kan være meget svært) og et datoindex, hvor der f.eks. er henvisninger til de enkelte udsendelser ved hjælp af et nummer.

Endelig nogle bemærkninger om værkets lay-out. Jeg synes bindomslagene er grimme, og at formatet ikke er særligt handy af en håndbog at være. Det ret store format giver imidlertid bedre plads til billeder. Om disse må siges at der er for mange billeder fra film, og dem der er fra TV-udsendelser i snæver forstand er for dårligt valgt, fordi de giver for få informationer om udsendelsernes indhold/karakter. Her har man tilsyneladende indgået et dårligt populærvidenskabeligt kompromis. Jeg kan heller ikke lide at billederne går helt ud til kanten, og det er for dårligt at man ofte må finde billedet på et andet sideopslag end titlen.

Sammenfattende må det siges, at det er en svær opgave forfatterne

har været på. Det har været sløjt med relevante forbilleder, og al begyndelse er svær. Det er imidlertid vigtigt at få begyndt, og initiativet er derfor meget velkomment. Men der er langt til målet: En totalregistrering som er gennemindexeret!

(Kaare Schmidt: TV i 70'erne (bd. I 70-74, bd. II 75-79), Århus 1981, Politikens Forlag. Pris 278 kr.)